

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

ректор Національного університету

«Одеська юридична академія»

Олег ТОДОЩАК

«16» червня 2025 р.

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Кіліміченко Анни Олегівни «Право на зайнятість та його гарантії», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081-Право, тема якої затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» 04 листопада 2021 року (протокол №3)

ВИТЯГ

з протоколу проведення публічної презентації результатів дослідження на засіданні кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Національного університету «Одеська юридична академія»

від 13 червня 2025 року

ПРИСУТНІ

д.ю.н., професорка Г.І. Чанишева, д.ю.н., доцентка К.В. Бориченко, к.ю.н., доценти: А.О. Панченко, М.І. Наньєва, О.В. Пожарова; аспірантка А.О. Кіліміченко, лаборант К.О. Беляєва

З присутніх: 2 доктори юридичних наук, 3 кандидати юридичних наук.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертації аспірантки кафедри трудового права та права соціального забезпечення Кіліміченко Анни Олегівни за темою: «Право на зайнятість та його гарантії», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081-Право.

СЛУХАЛИ:

Доповідь А.О. Кіліміченко про результати виконаної нею дисертації.

Обговорення дисертації.

Доповідь А.О. Кіліміченко: Доброго дня, шановна пані головуєча, шановні учасники публічної презентації дисертації! Дозвольте доповісти вам основні результати виконаного дисертаційного дослідження на тему «Право на зайнятість та його гарантії».

Актуальність теми дисертації зумовлюється необхідністю розвитку теорії трудового права щодо забезпечення права на зайнятість, удосконалення актів чинного законодавства у сфері зайнятості та практики його застосування з урахуванням міжнародних та європейських стандартів, законодавчого досвіду окремих країн ЄС.

Метою дисертаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного забезпечення права на зайнятість, внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення актів чинного законодавства України в цій сфері та практики його застосування.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням права на зайнятість та його гарантії.

До основних результатів виконаної дисертаційної роботи належать такі.

Доведено доцільність виокремлення міжнародного, нормативного і договірної регулювання зайнятості населення, що мають однаково важливе

значення, переслідують конкретну мету і виконують власну роль. Якщо у міжнародно-правових актах встановлюються стандарти у сфері зайнятості, то актами чинного законодавства України має здійснюватися нормативне регулювання відносин у цій сфері з додержанням зазначених стандартів. На договірному рівні має місце конкретизація, доповнення положень нормативно-правових актів, установлення більш високого рівня гарантій у сфері зайнятості. Нормативною основою зайнятості населення є чинне законодавство України в цій сфері, а договірною – колективні угоди та договори, інші акти соціального діалогу, укладені відповідно до закону.

Обґрунтовано, що поняття зайнятості як правову категорію можливо розглядати в декількох значеннях: 1) як систему суспільних відносин, які виникають у зв'язку з реалізацією особою права на зайнятість; 2) як законну оплатну або безоплатну діяльність осіб, віднесених законом до категорій зайнятого населення; 3) як форму реалізації права на вільно обрану зайнятість; 4) як субінститут правового інституту «Зайнятість та працевлаштування» у структурі Індивідуального трудового права у системі трудового права України.

Виділено ознаки зайнятості як правової категорії в розумінні її як діяльності фізичної особи. Зайнятість як діяльність особи є: законною; пов'язаною з реалізацією права на зайнятість; вільно обраною; оплатною або безоплатною; залежною, самостійною або частково самостійною; такою, що здійснюється у передбачених законодавством формах і порядку; безперервною.

З урахуванням визначених ознак запропоновано закріпити в п. 7 частини першої ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» таку дефініцію зайнятості: «Зайнятість – законна вільно обрана самостійна, частково самостійна або залежна діяльність фізичної особи, що є оплатною або безоплатною та здійснюється у передбачених законодавством формах і порядку».

Вдосконалено дефініції вільно обраної зайнятості, продуктивної зайнятості, повної та неповної зайнятості, нестандартної зайнятості, цифрової зайнятості з урахуванням міжнародних та європейських стандартів, законодавчого досвіду окремих країн ЄС. Зокрема, запропоновано п. п. 11, 14, 17

частини першої ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» викласти в такій редакції: «11) неповна зайнятість – зайнятість працівника на умовах робочого часу, що менший від нормальної тривалості робочого часу працівників, зайнятих повний робочий час, з оплатою праці пропорційно відпрацьованому часу або залежно від виробітку»; «14) повна зайнятість – це забезпечення роботою всіх, хто готовий стати до роботи і шукає роботу»; «17) продуктивна зайнятість – зайнятість, що дає змогу забезпечити гідні умови праці та ефективне суспільне виробництво».

Визначено поняття та юридичні ознаки права на зайнятість як суб'єктивного права на підставі аналізу спеціальної літератури, міжнародно-правових актів, актів чинного законодавства України та законодавства окремих зарубіжних країн.

Запропоновано право на зайнятість як суб'єктивне право визначити як закріплену в юридичних нормах міру можливої поведінки правомочної особи щодо вільного вибору нею не заборонених законом виду та/або форми зайнятості. При цьому міра включає вид і обсяг можливої поведінки такої особи.

Встановлено, що праву на зайнятість властиві всі ознаки суб'єктивного права, що виділяються в загальній теорії права. Водночас зазначене право має свої юридичні властивості. Право на зайнятість належить до основних соціальних прав людини і громадянина, яке доцільно закріпити у розділі II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України у переліку соціальних прав людини і громадянина. Воно є позитивним, регулятивним, індивідуальним правом, особистим немайновим правом, а у випадках здійснення оплатної діяльності – особистим немайновим правом, пов'язаним з майновим. Як елемент правового статусу, право на зайнятість є загальним абсолютним правом, вид і обсяг якого передбачений законом. У конкретному виді правовідносин із зайнятості населення право на зайнятість є відносним, оскільки забезпечується юридичними обов'язками іншого суб'єкта цих правовідносин.

Доведено, що повне та ефективне здійснення права на зайнятість передбачає наявність усіх елементів юридичного механізму забезпечення зазначеного права, а саме його визнання, гарантування, охорони та захисту, що мають бути належним чином закріплені на законодавчому рівні.

З'ясоване співвідношення права на зайнятість і права на працю в їх єдності, взаємодії та відмінностях. Установлено, що право на працю та право на зайнятість є тісно взаємопов'язаними. Аналіз міжнародно-правових актів і актів національного законодавства дозволяє стверджувати, що право на зайнятість передує праву на працю, є його передумовою. У такому розумінні варто визнати первинність права на зайнятість щодо права на працю. Але воно ніяк не може розглядатися як таке, що переслідує тільки мету втілення у дійсність права на працю. Організаційно-правові форми зайнятості населення за частиною першою ст. 4 Закону України «Про зайнятість населення» не обмежуються працею за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством. Тому право на зайнятість закріплюється з метою реалізації й інших прав, що є підставою реалізації тієї чи іншої форми зайнятості, зазначеної у частині першій ст. 4 цього Закону. Водночас, незважаючи на те, що на законодавчому рівні право на працю і право на зайнятість закріплені як окремі права, аналіз чинного законодавства України свідчить, що законодавець доволі часто не розмежовує поняття «право на працю» і «право на зайнятість» і припускається фактичного ототожнення цих понять.

Обґрунтовано, що право на зайнятість як суб'єктивне право реалізується як у межах конкретного виду правовідносин із зайнятості населення, що виникає на підставі певного юридичного факту, так і існує поза правовідносинами, виступаючи в такому випадку елементом правового статусу людини і громадянина.

Визначено, що юридично зобов'язаним суб'єктом у разі існування права на зайнятість поза межами правовідносин виступає держава в особі компетентних органів, а при виникненні правовідносин – право на зайнятість

правомочної особи забезпечується юридичними обов'язками відповідного суб'єкта конкретного виду правовідносин із зайнятості населення.

Обґрунтовано, що право на власні дії як елемент структури права на зайнятість має передбачати конкретні правомочності особи. Якщо зайнятість визначається в Законі України «Про зайнятість населення» як діяльність особи, то право на власні дії доцільно пов'язувати з правомочністю особи на вільний вибір того чи іншого виду діяльності, не забороненого законом. Це положення необхідно чітко закріпити в частині третій ст. 3 Закону України «Про зайнятість населення», яку пропонується викласти в такій редакції: «Право на зайнятість забезпечується шляхом провадження трудової діяльності на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, підприємницької та інших видів діяльності, не заборонених законом».

Встановлено, що суб'єктами права на зайнятість є фізичні особи – громадяни України, іноземці та особи без громадянства, зазначені в абзаці першому частини четвертої ст. 3 Закону України «Про зайнятість населення», які мають право на зайнятість на підставах і в порядку, передбачених для громадян України, а також іноземці та особи без громадянства, які прибули в Україну для працевлаштування на визначений строк (абз. 2 ч. 4 ст. 3 цього Закону).

Здійснено порівняльно-правовий аналіз кола суб'єктів права на зайнятість і суб'єктів ринку праці, визначених у п. 26 частини першої ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення». Встановлено, що суб'єктами права на зайнятість є його носії, тобто фізичні особи. Суб'єкти ринку праці є більш широким колом осіб, що включає, крім фізичних осіб, а саме осіб, які шукають роботу, зареєстрованих безробітних, працівників, ще й роботодавців, які не є суб'єктами права на зайнятість. Суб'єкти ринку праці отримують послуги, передбачені законами України «Про зайнятість населення» та «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття». Фізична особа може бути одночасно суб'єктом права на зайнятість, а у разі отримання послуг – ще й суб'єктом ринку праці, що впливає зі змісту Закону України «Про зайнятість населення». Водночас не є суб'єктами права на зайнятість і суб'єктами ринку

праці інші суб'єкти, зазначені в понятті ринку праці у п. 19 частини першої ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення»: професійні спілки, організації роботодавців, органи державної влади у сфері задоволення потреби працівників у зайнятості, а роботодавців – у найманні працівників. Вони є суб'єктами, які беруть участь у забезпеченні права на зайнятість.

Проаналізовано зміни у законодавстві України, що стосуються забезпечення права на зайнятість окремих категорій осіб, зокрема, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб. Установлено, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю» від 15 січня 2025 року №4219-IX передбачена більш гнучка організація працевлаштування осіб з інвалідністю порівняно з чинною редакцією Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», спрямована на реалізацію ними права на самостійність, соціальну інтеграцію та участь у житті суспільства, проголошеного ст. 15 Європейської соціальної хартії (переглянутої). Позитивно оцінено впровадження зазначеним Законом механізму економічного стимулювання роботодавців до працевлаштування осіб з інвалідністю як альтернативи адміністративно-господарським санкціям за невиконання нормативу працевлаштування цих осіб.

Обґрунтовано, що структура суб'єктивного права на зайнятість включає певні можливості (правомочності) особи. У структурі суб'єктивного права на зайнятість доцільно виділяти права в розумінні певних можливостей (правомочностей) особи: по-перше, право на власні дії, що передбачає право на вільно обрану зайнятість, вільний вибір місця, виду діяльності та роду занять; по-друге, право на чужі дії, а саме дії з боку зобов'язаного суб'єкта; по-третє, право звертатися до держави за захистом права на зайнятість у разі його порушення.

Визначено гарантії права на зайнятість як сукупність умов і засобів, за допомогою яких забезпечується повне здійснення зазначеного права, його

охорона від можливих протиправних посягань і захист у разі порушення у передбачених законом формах.

Здійснено класифікацію юридичних гарантій права на зайнятість за такими критеріями: за рівнем функціонування – міжнародні та національні; за суб'єктом здійснення – державні та позадержавні; за колом осіб – загальні та додаткові; за змістом і способом здійснення – матеріально-правові та процесуальні; за цільовим призначенням – гарантії здійснення права на зайнятість та гарантії охорони права на зайнятість.

Розглянуто державні та позадержавні гарантії права на зайнятість. До останніх віднесено, зокрема, участь професійних спілок, їх об'єднань, роботодавців, організацій роботодавців, їх об'єднань у забезпеченні права на зайнятість; здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення; активну позицію самих суб'єктів права на зайнятість у його забезпеченні.

Проаналізовано роль соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість, механізм здійснення соціального діалогу у сфері зайнятості, внесено пропозиції щодо вдосконалення актів чинного законодавства України, законопроектів у цій сфері.

На підставі аналізу змісту актів соціального діалогу зроблено висновок про необхідність підвищення ефективності колективно-договірного регулювання у забезпеченні права на зайнятість, що передбачає включення до відповідних розділів колективних угод і договорів конкретних зобов'язань і домовленостей сторін у цій сфері та їх реальне виконання. Зазначені положення не повинні бути декларативними або дублювати норми чинного Закону України «Про колективні договори і угоди», що не відповідає меті та сутності договірного регулювання відносин у сфері зайнятості.

Обґрунтовано, що крім колективних угод і договорів, у механізмі забезпечення права на зайнятість потрібно використовувати потенціал інших актів соціального діалогу, як-от соціальних пактів, інших тристоронніх (двосторонніх) угод (меморандумів, резолюцій та ін.), які є результатом

переговорів сторін і стосуються вирішення конкретних проблем у сфері зайнятості. На практиці такі акти укладаються в тому числі й з метою посилення співпраці щодо забезпечення політики зайнятості, а також зайнятості соціально вразливих верств населення.

З метою подальшого розвитку соціального діалогу у сфері зайнятості запропоновано закріпити в частині першій ст. 19 Закону України «Про зайнятість населення» імперативну норму про створення координаційних комітетів сприяння зайнятості, рад з професійної орієнтації та інших органів соціального діалогу; усунути дублювання у вирішенні питань забезпечення права на зайнятість між зазначеними органами соціального діалогу та іншими органами, зокрема, громадськими радами, що створюються при центральних і місцевих органах виконавчої влади.

Дякую за увагу.

За результатами доповіді А.О. Кіліміченко були поставлені запитання:

1) *д.ю.н., проф. К.В. Бориченко:* Скажіть, будь ласка, чому Ви виділяєте нормативне регулювання зайнятості замість державного регулювання?

Відповідь А.О. Кіліміченко: Дякую за запитання. Так, у дисертації замість державного регулювання зайнятості населення, що передбачене Законом України «Про зайнятість населення» обґрунтовується доцільність виокремлення нормативного регулювання зайнятості. Річ у тім, що держава здійснює саме нормативне регулювання зайнятості населення через нормативно-правові акти, що є нормативною основою зайнятості. Альтернативою нормативного регулюванню є договірне регулювання через колективні угоди і договори, інші акти соціального діалогу. Тобто в основу виокремлення нормативного і договірного регулювання зайнятості варто покласти не суб'єктну ознаку (тобто хто регулює), а засіб регулювання: в першому випадку це нормативно-правові акти (закони і підзаконні акти), а другому – колективні угоди та договори. Державне регулювання і договірне регулювання через це не є парною

категорією, тому що тоді договірне регулювання варто було б визначати через суб'єктів регулювання.

Водночас виокремлення міжнародного, нормативного і договірного регулювання зайнятості здійснюється в наукових цілях. Зрозуміло, що в самому Законі України «Про зайнятість населення» визначається поняття державного регулювання зайнятості, що потребує вдосконалення, оскільки в ньому не зазначається про регулювання відносин у сфері зайнятості. Державне регулювання зайнятості у п. 6 частини першої ст. 1 Закону України «Про зайнятість населення» доцільно визначити як забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості населення, впорядкування відносин у цій сфері з метою досягнення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості, захисту від безробіття, адаптації робочої сили до вимог ринку праці.

2) *к.ю.н., доц. О.В. Пожарова:* У підрозділі 2.2 дисертації Ви досліджуєте суб'єктний склад права на зайнятість. Поясніть, будь ласка, сутність змін у законодавстві України щодо забезпечення права на зайнятість осіб з інвалідністю

Відповідь А.О. Кіліміченко: Дякую за запитання. У дисертації проаналізовано зміни у законодавстві України, що стосуються забезпечення права на зайнятість окремих категорій осіб, зокрема, осіб з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб. Установлено, що Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю» від 15 січня 2025 року №4219-IX передбачена більш гнучка організація працевлаштування осіб з інвалідністю порівняно з чинною редакцією Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», спрямована на реалізацію ними права на самостійність, соціальну інтеграцію та участь у житті суспільства, проголошеного ст. 15 Європейської соціальної хартії (переглянутої). Зокрема, Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» доповнено новою ст. 18², якою замість двох розмірів встановлюються три розміри нормативу

працевлаштування осіб з інвалідністю. Частиною шостою цієї статті передбачається норматив робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю встановлюється у кількості: одного робочого місця для платників внеску, у яких середньооблікова кількість штатних працівників облікового складу за квартал становить від 8 до 25 працівників; 4 відсотки середньооблікової кількості штатних працівників облікового складу за квартал – для платників внеску, у яких середньооблікова кількість штатних працівників облікового складу за квартал становить більше 25 працівників; 2 відсотки середньооблікової кількості штатних працівників облікового складу за квартал – для платників внеску закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів та надавачів соціальних послуг; державних, комунальних та недержавних підприємств, установ, організацій, основним видом діяльності яких є реабілітація осіб з інвалідністю, навчання таких осіб або догляд за ними.

Зазначені зміни свідчать про вдосконалення механізму працевлаштування осіб з інвалідністю у напрямку впровадження заходів диференційованого підходу до способів працевлаштування таких осіб з урахуванням їхньої нозології та вільного волевиявлення працювати.

Позитивно варто оцінити впровадження зазначеним Законом України від 15 січня 2025 року механізму економічного стимулювання роботодавців до працевлаштування осіб з інвалідністю як альтернативи адміністративно-господарським санкціям за невиконання нормативу працевлаштування цих осіб.

Загалом внесені зміни свідчать про тенденцію зміни політики соціального утримання щодо осіб з інвалідністю, формування в державі політики проактивного соціального захисту.

3) *к.ю.н., доц. А.О. Панченко*: Чи розглядає Ви зайнятість тільки як оплатну діяльність?

Відповідь А.О. Кіліміченко: Дякую за запитання. Викликає заперечення позиція науковців, які розглядають зайнятість тільки як оплатну діяльність, посилаючись на законодавче визначення поняття зайнятості, в якому

зазначається про «одержання доходу (заробітної плати) у грошовій або іншій формі» та нелогічність включення до цього визначення фрази «у тому числі безоплатно». Зазначене пояснюється недосконалістю законодавчої дефініції зайнятості населення, а також обмеженням її розумінням тільки як діяльності, пов'язаної з реалізацією права на працю, а відтак і права на заробітну плату. Категорія «заробітна плата» є ознакою виключно трудових відносин як тільки одного з видів відносин із зайнятості населення. Наприклад, особи, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти на контрактній основі, не отримуючи доходу (стипендії), також належать в розумінні Закону України «Про зайнятість населення» до категорії зайнятого населення.

4) *к.ю.н., доц. М.І. Наньєва:* У підрозділі 3.2 дисертації Ви аналізуєте роль соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість. Поясніть, будь ласка, які пропозиції Ви вносите щодо посилення цієї ролі?

Відповідь А.О. Кіліміченко: Дякую за запитання. На підставі аналізу змісту актів соціального діалогу зроблено висновок про необхідність підвищення ефективності колективно-договірного регулювання у забезпеченні права на зайнятість, що передбачає включення до відповідних розділів колективних угод і договорів конкретних зобов'язань і домовленостей сторін у цій сфері та їх реальне виконання. Зазначені положення не повинні бути декларативними або дублювати норми чинного Закону України «Про колективні договори і угоди», що не відповідає меті та сутності договірного регулювання відносин у сфері зайнятості.

Обґрунтовано, що крім колективних угод і договорів, у механізмі забезпечення права на зайнятість потрібно використовувати потенціал інших актів соціального діалогу, як-от соціальних пактів, інших тристоронніх (двосторонніх) угод (меморандумів, резолюцій та ін.), які є результатом переговорів сторін і стосуються вирішення конкретних проблем у сфері зайнятості. На практиці такі акти укладаються в тому числі й з метою посилення

співпраці щодо забезпечення політики зайнятості, а також зайнятості соціально вразливих верств населення.

З метою подальшого розвитку соціального діалогу у сфері зайнятості запропоновано закріпити в частині першій цієї статті імперативну норму про створення координаційних комітетів сприяння зайнятості, рад з професійної орієнтації та інших органів соціального діалогу; усунути дублювання у вирішенні питань забезпечення права на зайнятість між зазначеними органами соціального діалогу та іншими органами, зокрема, громадськими радами, що створюються при центральних і місцевих органах виконавчої влади.

В ОБГОВОРЕННІ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Доктор юридичних наук, доцентка К.В. Бориченко відзначила, що викладені дисертанткою наукові положення за своєю суттю є достатньо обґрунтованими, оскільки базуються на детальному дослідженні наявних науково-теоретичних підходів та актів чинного національного законодавства, законодавства окремих зарубіжних країн. Також зазначила, що актуальність обраної теми дослідження не викликає сумнівів в умовах реформування національного трудового законодавства.

Кандидат юридичних наук, доцентка А.О. Панченко зазначила, що предмет дисертації, її мета та завдання сформульовані достатньо чітко, відповідно до обраної теми й відбивають комплексний підхід авторки до наукового дослідження. У дисертаційній роботі проаналізовано теоретичні та практичні проблеми забезпечення права на зайнятість та його гарантій, що має важливе значення для розвитку теорії трудового права, правотворчої та правозастосовної практики. В цілому робота А.О. Кіліміченко відповідає встановленим вимогам, виконана на достатньо високому науковому рівні та може бути рекомендована до захисту.

Кандидат юридичних наук, доцентка О.В. Пожарова зазначила, що дисертація є одним із перших у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням права на зайнятість та його гарантій, в якому

сформульовані слушні пропозиції щодо вдосконалення актів законодавства України в цій сфері з урахуванням міжнародних стандартів та законодавчих актів окремих країн ЄС у цій сфері. Робота А.О. Кіліміченко може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцентка М.І. Наньєва підкреслила, що дисертантка виконала поставлені в дисертації завдання. Досить докладними є висновки дисертаційної роботи. Робота відповідає встановленим вимогам і може бути рекомендована до захисту.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професорка Г.І. Чанишева відзначила наступне.

Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання зайнятості населення завжди було і залишаються в центрі уваги представників науки трудового права, які у своїх наукових працях досліджують види, форми зайнятості, право на зайнятість як суб'єктивне право та його гарантії за чинним законодавством України та законодавством зарубіжних країн.

Водночас у вітчизняній науці трудового права доктринальні положення права на зайнятість та його гарантії залишаються недостатньо розробленими.

Недосконалим є й чинне законодавство України у цій сфері, оскільки базовий Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012 року № 5067-VI потребує комплексного перегляду та підготовки його нової редакції з урахуванням нових викликів у сферах зайнятості та праці, зарубіжного законодавчого досвіду, насамперед країн ЄС.

Чимало проблем виникають у правозастосовній практиці, що потребують конкретних пропозицій і рекомендацій щодо їх вирішення.

Отже, вибір теми дослідження зумовлюється необхідністю розвитку науки трудового права в частині забезпечення права на зайнятість, удосконалення чинного законодавства України в цій сфері та практики його застосування.

Теоретичні та практичні питання теми дисертації досліджувалися у межах виконання плану науково-дослідної роботи кафедри трудового права та права

соціального забезпечення «Проблеми забезпечення трудових та інших соціальних прав у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 роки (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Метою дисертаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного забезпечення права на зайнятість, внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення актів чинного законодавства України в цій сфері та практики його застосування.

Дисертація є одним із перших у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням права на зайнятість та його гарантій.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів дослідження забезпечуються застосуванням дисертанткою сучасних методів наукового пізнання, зокрема, діалектичного, методів синтезу та аналізу, системно-структурного, формально-логічного, порівняльно-правового, теоретико-правового моделювання та інших.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – для подальшого дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного забезпечення права на зайнятість;

правотворчій діяльності – для вдосконалення актів чинного законодавства України, окремих законопроектів в частині здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків;

правозастосовній діяльності – для вдосконалення практики застосування актів чинного законодавства України у сфері зайнятості населення;

навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Трудове право України», «Захист трудових прав», «Зайнятість і працевлаштування», підготовці навчальних і навчально-методичних видань, тематики курсових робіт.

Достовірність сформульованих в дисертації наукових висновків, положень, рекомендацій забезпечується використанням численних вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, аналізом актів чинного законодавства України та законодавства окремих країн ЄС, судової практики. При цьому авторка виявила вміння та навички чітко висловлювати свою думку, робити логічні висновки, обґрунтовувати свою позицію, що допомогло їй вирішити поставлені завдання.

Дисертація пройшла належну апробацію шляхом публікації її основних положень у фахових виданнях та повідомлень про результати дисертаційного дослідження на науково-практичних конференціях, а також неодноразово обговорювалась на засіданнях кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Основні положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертації, викладені у 10 наукових публікаціях, серед яких три статті, опубліковані у виданнях, включених Міністерством освіти і науки України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також сім тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Викладене дає підстави для висновку, що дисертація Кілімченко Анни Олегівни на тему «Право на зайнятість та його гарантії» виконана на належному науковому рівні, за обсягом і змістом, застосованими методами дослідження і комплексним вирішенням поставлених завдань, обґрунтованістю висновків та науковою і практичною значимістю відповідає встановленим вимогам до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії і може бути подана до захисту у разовій спеціалізованій ученій раді за спеціальністю 081-Право.

Підсумовуючи виступи, *д.ю.н., доцент, професорка кафедри трудового права та права соціального забезпечення К.В. Бориченко* зазначила, що дисертація Кіліміченко Анни Олегівни на тему «Право на зайнятість та його гарантії» відповідає спеціальності 081-Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах

вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. №502), п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44.

УХВАЛИЛИ:

Затвердити такий висновок щодо дисертації А.О. Кіліміченко

ВИСНОВОК

**кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Національного університету «Одеська юридична академія» щодо
дисертації аспірантки кафедри трудового права та права соціального
забезпечення Кіліміченко Анни Олегівни на тему
«Право на зайнятість та його гарантії» за спеціальністю 081 – Право**

Робота виконана на кафедрі трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Тема дисертації схвалена та затверджена на засіданні кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 5 від 04 листопада 2021 року) та рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 04 листопада 2021 року).

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор Г.І. Чанишева.

Виокремлення у Законі України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012 року № 5067-VI права на зайнятість передбачає необхідність розробки ефективного галузевого механізму забезпечення зазначеного права. Водночас у

науці трудового права до цього часу зазначена проблематика залишається недостатньо дослідженою.

Актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю розвитку науки трудового права в частині забезпечення права на зайнятість, удосконалення актів чинного законодавства України та правозастосовної практики в цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Теоретичні та практичні питання теми дисертації досліджувалися у межах виконання плану науково-дослідної роботи кафедри «Проблеми забезпечення трудових та інших соціальних прав у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» (державний реєстраційний номер 0122U000266).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного забезпечення права на зайнятість, внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення актів чинного законодавства України в цій сфері та практики його застосування.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації вирішувалися такі завдання:

- охарактеризувати міжнародно-правове регулювання зайнятості населення та його вплив на розвиток національного законодавства в цій сфері;

- проаналізувати нормативне і договірне регулювання зайнятості населення;
- розглянути поняття та види зайнятості за законодавством України та законодавством окремих зарубіжних країн;

- визначити поняття та юридичні ознаки права на зайнятість як суб'єктивного права на підставі аналізу спеціальної літератури, міжнародно-правових актів, актів чинного законодавства України та законодавства окремих зарубіжних країн;

- охарактеризувати правове становище суб'єктів права на зайнятість;

- з'ясувати структуру права на зайнятість як окремого суб'єктивного права;

розглянути гарантії права на зайнятість за міжнародно-правовими актами та актами законодавства України;

здійснити класифікацію гарантій права на зайнятість за різними критеріями;

визначити роль соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість та запропонувати шляхи підвищення його ефективності, впливовості та інклюзивності;

сформулювати конкретні пропозиції щодо правової регламентації зайнятості населення та юридичного забезпечення права на зайнятість в актах чинного законодавства України, окремих законопроектів з урахуванням міжнародних та європейських стандартів, зарубіжного законодавчого досвіду, правозастосовної практики.

Об'єктом дослідження є правовідносини із зайнятості населення.

Предметом дослідження є право на зайнятість та його гарантії.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційної роботи є загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, обрані з урахуванням мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження. За допомогою методів аналізу та синтезу охарактеризовані наукові підходи до нормативної та договірної основ зайнятості населення, поняття та видів зайнятості за законодавством України та окремих зарубіжних країн (підрозділи 1.1, 1.2). Діалектичний метод застосовувався для дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного механізму забезпечення права на зайнятість у їх взаємозв'язку і взаємообумовленості (розділи 1, 2, 3). Формально-логічний метод і метод системно-структурного аналізу використовувалися для визначення поняття та юридичних ознак права на зайнятість (підрозділ 2.1), суб'єктів і структури зазначеного права (підрозділи 2.2, 2.3), поняття та класифікації гарантій права на зайнятість (підрозділ 3.1), характеристики загальних і додаткових гарантій права на зайнятість (підрозділ 3.1), визначення ролі соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість (підрозділ 3.2). За допомогою порівняльно-правового методу проаналізовано міжнародно-правові акти, акти чинного законодавства України,

законодавства окремих зарубіжних країн в частині юридичного забезпечення права на зайнятість (розділи 1, 2, 3). Метод теоретико-правового моделювання застосовувався при формулюванні конкретних пропозицій про внесення змін і доповнень до актів чинного законодавства України, окремих законопроектів в частині регламентації зайнятості населення та забезпечення права на зайнятість (розділи 1, 2, 3).

Основні положення та висновки дисертації ґрунтуються на поглибленому вивченні наукових праць із загальної теорії права, конституційного права, адміністративного права, трудового права, цивільного права, права соціального забезпечення, інших галузей системи права України, актів чинного законодавства України та законодавства окремих зарубіжних країн, матеріалів судової практики, актів соціального діалогу, даних Державної служби статистики України.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є одним із перших у вітчизняній науці трудового права спеціальним комплексним дослідженням права на зайнятість та його гарантій.

У дисертації отримані такі результати, що мають наукову новизну:

вперше:

обґрунтовано доцільність виокремлення нормативного і договірного регулювання зайнятості населення та визначено співвідношення між ними;

на підставі аналізу норм Закону України «Про зайнятість населення», законодавчих актів окремих країн ЄС визначено ознаки зайнятості як правової категорії. Встановлено, що зайнятість як діяльність особи є: законною; пов'язаною з реалізацією права на зайнятість; вільно обраною; оплатною або безоплатною; залежною, самостійною або частково самостійною; такою, що здійснюється у передбачених законом формах і порядку; безперервною;

розкрито співвідношення права на зайнятість і права на працю в їх єдності, взаємодії та відмінностях і внесено пропозицію доповнити правом на зайнятість перелік соціальних прав людини і громадянина у розділі II Конституції України;

сформульовано поняття права на зайнятість як міру можливої поведінки особи щодо вільного вибору нею виду та/або форми зайнятості, не заборонених законом;

визначено та охарактеризовано ознаки права на зайнятість як суб'єктивного права через загальні риси з іншими соціальними правами та його юридичну своєрідність;

доведено доцільність виокремлення окремої групи прав – прав у сфері зайнятості, що є похідними від права на зайнятість. Зазначені права не є складовими права на зайнятість, а являють собою окремі права, що потребують, крім визнання, також гарантування, охорони та захисту нарівні з правом на зайнятість;

обґрунтовано, що у структурі суб'єктивного права на зайнятість доцільно виділяти права в розумінні певних можливостей (правомочностей) особи: по-перше, право на власні дії, що передбачає право на вільно обрану зайнятість, вільний вибір місця, виду діяльності та роду занять; по-друге, право на чужі дії, а саме дії з боку зобов'язаного суб'єкта; по-третє, право звертатися до держави за захистом права на зайнятість у разі його порушення;

запропоновано такі критерії класифікації гарантій права на зайнятість, як: за рівнем функціонування; за суб'єктом здійснення; за колом осіб; за змістом і способом здійснення; за цільовим призначенням;

доведено доцільність виокремлення, крім державних гарантій права на зайнятість, позадержавних гарантій зазначеного права, до яких віднесено: участь професійних спілок, їх об'єднань, роботодавців, організацій роботодавців, їх об'єднань у забезпеченні права на зайнятість; здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення; активну позицію самих суб'єктів права на зайнятість щодо його забезпечення;

сформульовано конкретні пропозиції щодо правової регламентації зайнятості населення та юридичного забезпечення права на зайнятість в актах чинного законодавства України, окремих законопроектів з урахуванням

міжнародних та європейських стандартів, зарубіжного законодавчого досвіду та практики його застосування;

вдосконалено:

дефініції вільно обраної зайнятості, продуктивної зайнятості, повної та неповної зайнятості, нестандартної зайнятості з урахуванням міжнародних та європейських стандартів, законодавчого досвіду окремих країн ЄС;

поняття цифрової зайнятості в частині визначення суб'єкта такої діяльності та її ознак. Зокрема сформульовано поняття цифрового працівника як фізичної особи, яка запроваджує розробку, впровадження та функціонування цифрового продукту;

визначення понять державного і договірної регулювання зайнятості населення. Державне регулювання зайнятості запропоновано визначити як забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері зайнятості населення, впорядкування відносин у цій сфері з метою досягнення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості, захисту від безробіття, адаптації робочої сили до вимог ринку праці. Договірне регулювання зайнятості населення являє собою встановлення у колективних угодах і договорах більш високого рівня гарантій і пільг порівняно із законодавством у сферах зайнятості населення та захисту від безробіття;

наукові твердження про визнання права на зайнятість як окремого суб'єктивного права в частині обґрунтування необхідності вдосконалення чинного Закону України «Про зайнятість населення» щодо чіткого формулювання норм про структуру, гарантії та захист зазначеного права. Закріпивши у ст. 3 Закону право кожного на вільно обрану зайнятість, законодавець у тексті цього Закону передбачає забезпечення зайнятості, а не зазначеного права;

дістало подальшого розвитку:

наукові твердження про визначення поняття зайнятості як правової категорії в частині пропозиції розглядати її як: 1) систему суспільних відносин, які виникають у зв'язку з реалізацією особою права на зайнятість; 2) законну

оплатну або безоплатну діяльність осіб, віднесених законом до категорій зайнятого населення; 3) форму реалізації права на вільно обрану зайнятість; 4) субінститут правового інституту «Зайнятість та працевлаштування» у структурі Індивідуального трудового права у системі трудового права України;

наукові підходи до розуміння юридичного механізму забезпечення права на зайнятість в частині виокремлення та характеристики таких його складових, як визнання зазначеного права, його гарантування, охорона та захист і формулювання конкретних пропозицій щодо вдосконалення їх правової регламентації;

наукове положення про співвідношення правовідносин із зайнятості населення та трудових правовідносин. Встановлено, що правовідносини із зайнятості населення охоплюють трудові правовідносини, що виникають унаслідок реалізації такої форми зайнятості, як робота на умовах трудового договору (контракту), та інші види правовідносин, пов'язані з реалізацією особою здатності до праці (зокрема, самозайнятість), інших форм зайнятості, передбачених частиною першою ст. 4 Закону України «Про зайнятість населення»;

наукові положення про гарантії права на зайнятість у частині визначення їх поняття як сукупності умов і засобів, за допомогою яких забезпечується повне здійснення зазначеного права, його охорона від можливих протиправних посягань і захист у передбачених законом формах у разі порушення;

наукові підходи до визначення ролі соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість з урахуванням нових викликів у цій сфері, актів МОП і ЄС, законодавчого досвіду окремих зарубіжних країн та формулювання конкретних пропозицій щодо підвищення ефективності соціального діалогу у забезпеченні зазначеного права.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – для подальшого дослідження теоретичних і практичних проблем юридичного забезпечення права на зайнятість;

правотворчій діяльності – для вдосконалення актів чинного законодавства України, окремих законопроектів в частині здійснення роботодавцем контролю за виконанням працівниками трудових обов'язків;

правозастосовній діяльності – для вдосконалення практики застосування актів чинного законодавства України у сфері зайнятості населення;

навчальному процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Трудове право України», «Захист трудових прав», «Зайнятість і працевлаштування», підготовці навчальних і навчально-методичних видань, тематики курсових робіт.

Публікації. Основні теоретичні положення, наукові висновки та практичні рекомендації викладені у 10 наукових публікаціях, серед яких 3 наукові статті, опубліковані у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з юридичних наук, а також 7 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувачки за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Кіліміченко А.О. Поняття та види зайнятості за законодавством України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2024. №4. С. 40-45. URL: http://apnl.dnu.in.ua/4_2024/9.pdf
2. Кіліміченко А.О. Поняття та юридичні ознаки права на зайнятість. *Право та державне управління*. 2024. №3. С. 6-12. URL: <http://pdu-journal.kpu.zp.ua/issue-3-2024>
3. Кіліміченко А.О. Роль соціального діалогу у забезпеченні права на зайнятість. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2024. №71. С. 134-138. URL: <https://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc71/27.pdf>

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Кіліміченко А.О. Реалізація права на зайнятість та його гарантій в умовах воєнного стану. *Українське суспільство в умовах воєнного стану: сучасні виклики та напрямки розвитку*: матеріали Всеукр. наук. конф. молодих вчених (м. Одеса, 6 червня 2022 р.). Одеса: Фенікс, 2022. С. 374-376.

5. Кіліміченко А.О. Право на зайнятість у системі трудових прав. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)*: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 582-584.

6. Кіліміченко А.О. Зайнятість як трудовозна категорія. *Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права*: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 31 березня 2023 р.). Одеса: ОДУВС, 2023. С. 105-106.

7. Кіліміченко А.О. Види зайнятості за законодавством України. *Правове забезпечення соціальної сфери*: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 квітня 2023 р.). Одеса: Фенікс, 2023. С. 121-124.

8. Кіліміченко А.О. Нормативна основа права на зайнятість. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень*: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.). Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. Т. 1. С. 511-513.

9. Кіліміченко А.О. До питання про сфери регулювання зайнятості населення. *Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення*: тези доповідей і наукових повідомлень учасників XIV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 220-річчю Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків, 11 жовтня 2024 р.). Харків, 2024. С. 507-510.

10. Кіліміченко А.О. Щодо законодавчого визначення видів зайнятості: *Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025. С. 461-463.

Відомості про апробацію результатів дослідження

Основні положення дисертації обговорювалися на засіданнях кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія». Дисертацію обговорено та схвалено під час публічної презентації результатів дослідження на засіданні кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Результати дослідження оприлюднено у доповідях на Всеукраїнській і міжнародних науково-практичних конференціях: Всеукраїнській науковій конференції молодих учених «Українське суспільство в умовах воєнного стану: сучасні виклики та напрями розвитку» (м. Одеса, 6 червня 2022 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) (м. Одеса, 17 червня 2022 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (м. Одеса, 31 березня 2023 року); XIII Міжнародній науково-практичній конференції «Правове забезпечення соціальної сфери» (м. Одеса, 28 квітня 2023 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 року); XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми трудового права та права соціального забезпечення», присвяченій 220-річчю Національного юридичного

університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків, 11 жовтня 2024 року); XV Міжнародній науково-практичній конференції «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (м. Київ, 21 лютого 2025 року).

Характеристика особистості здобувачки

Кіліміченко Анна Олегівна, 1998 р.н., народилася у с. Нова-Некрасівка Ізмаїльського району Одеської області, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році соціально-правовий факультет Національного університету «Одеська юридична академія» і здобула вищу освіту за спеціальністю «081 Право» з відзнакою.

З 13.08.2018 по 02.12.2018 працювала інспектором з кадрів Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг Національного університету «Одеська юридична академія».

З 03.12.2018 по 14.03.2021 займала посаду старшого інспектора відділу кадрів Національного університету «Одеська юридична академія».

З 15.09.2021 по теперішній час навчається в аспірантурі денної форми по кафедрі трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Дисертацію виконано в Національному університеті «Одеська юридична академія», м. Одеса.

Науковий керівник – Чанишева Галія Інсафівна, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувачка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія».

Здобувачка має 3 статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України. Крім того, окремі результати дослідження висвітлено у 7-ми тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Оцінка мови й стилю дисертації. Мова й стиль дисертаційного дослідження відповідають вимогам, які висуваються до наукової праці такого рівня.

У результаті попередньої експертизи дисертації Кіліміченко Анни Олегівни та повноти основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення щодо результатів дисертаційного дослідження Кіліміченко Анни Олегівни на тему «Право на зайнятість та його гарантії», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081–Право.

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Кіліміченко Анни Олегівни відповідає спеціальності 081–Право та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. №502), п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44.

3. Рекомендувати дисертацію Кіліміченко Анни Олегівни на тему «Право на зайнятість та його гарантії» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081–Право.

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Кіліміченко Анни Олегівни на тему «Право на зайнятість та його гарантії»:

1. **Голова ради** – Бориченко Катерина Валеріївна, д.ю.н., доцентка, професорка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія»;

Рецензенти:

2. Пожарова Оксана Вікторівна, к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Наньєва Марія Іванівна, к.ю.н., доцентка, доцентка кафедри трудового права та права соціального забезпечення Національного університету «Одеська юридична академія»;

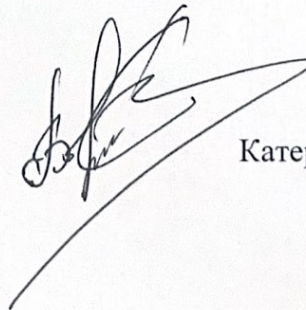
Офіційні опоненти:

4. Бурак Володимир Ярославович, д.ю.н., професор, професор кафедри соціального права Львівського національного університету імені Івана Франка;

5. Сіроха Дмитро Ігорович, д.ю.н., доцент, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Головуюча на засіданні кафедри:

д.ю.н., доцентка,
професорка кафедри
трудового права та
права соціального забезпечення

Катерина БОРИЧЕНКО